

Un 'thriller' per explorar el conflicte àrabo-israelià

EFE

PERE ANTONI PONS

Les millors novel·les policíques són aquelles que, mitjançant un argument entretingut i comercialment apetitós –amb un misteri central per resoldre i una trama plena de girs insòlits i de cops d'efecte més o menys espectaculars–, exploren críticament la societat en què transcorren. Tant Dashiell Hammett com Raymond Chandler, els dos patriarques de la novel·la negra moderna, van ser uns virtuoses a l'hora de fer servir la literatura com un instrument per detectar, analitzar i denunciar (més des d'un punt de vista ètic que no pas ideològic) les misèries i les falles estructurals dels Estats Units de la primera meitat del segle XX.

Deutor reconegut de la novel·la policíaca, el thriller d'espionatge que va sorgir durant els anys més calents

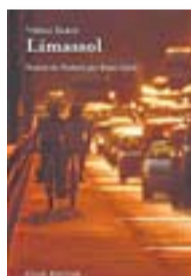
de la Guerra Freda (de la ploma dels Graham Greene, John le Carré i companyia) va recollir aquella herència d'exploració crítica del context sociopolític i el va aplicar, amb resultats esplèndids, a escala planetària. És evident que el nostre coneixement sobre els entrellats de la política internacional durant la dècada dels 50, 60 i 70, i sobre la manera com aquells entrellats podien arribar a afectar les vides dels individus que s'hi veien implicats, seria molt menor, menys complex i matissat, sense *L'americà tranquil* o sense *El factor humà*, per esmentar només dos títols.

Obviament, les novel·les no tenen com a finalitat radiografiar com funciona una realitat politico-social determinada, ni tampoc com els conflictes que la remouen limiten, condicionen i/o estimulen els éssers humans que en pateixen les conseqüències. Amb tot, quan una novel·la és literà-

riament poderosa –bona prosa, escenes ben construïdes, ritme àgil, personatges ben dibuixats– i alhora és capaç de dramatitzar sense simplificar-lo un assumpte tan complex i ple d'arestes com, per exemple, el conflicte àrabo-israelià, el resultat és doblement gratificant. Això és el que aconseguix Yishai Sarid (Tel Aviv, 1965) amb *Limassol*, guanyadora dels dos màxims premis de novel·la negra francesos, tan entretinguda i emocionant com trasbalsadora i tèrbola.

L'argument presenta alguns dels ingredients més clàssics del gènere. Un agent dels serveis de seguretat interior d'Israel que treballa interrogant (a vegades brutalment) palestins detinguts, rep la missió d'establir una relació de confiança amb la Dafna, una escriptora israeliana que viu amargada per culpa del seu fill drogoaddicte. L'objectiu de l'espia protagonista i narrador és, mitjançant l'amistat de la Dafna, contactar amb en Hani, un poeta palestí de renom que està molt malalt, treure'l de Gaza i, a través d'ell, descobrir on para el cervell organitzador d'un gran atemptat terrorista que, segons tots els indicis, és imminent. Tot es complica, però, quan la professionalitat del protagonista comença a veure's minada per l'afecte i l'admiració que li despertten la Dafna i en Hani. Aleshores el seu sentit del que està bé i malament es difumina, i un dilema l'assalta: fins a quin punt és lícit actuar de manera immoral per evitar una mortaldat?

Limassol està escrita amb molt d'ofici. I s'hi nota, positivament, la influència del cinema: en la construcció de les escenes (dramàticament clares i eficaces), en la manera tan elegant com es dosifiquen les informacions per crear suspens i mantenir la tensió del lector, i en el ritme àgil però mai accelerat amb què es precipiten els esdeveniments. No crec que triguem gaire a veure-la convertida en pel·lícula. Confiam que el guionista i el director de torn sabran plasmar a la pantalla la mescla de força i de subtilitat, d'intriga crispada i d'intimitat a flor de pell, que dona veritable entitat a la novel·la. La traducció de Roser Lluç s'intueix excel·lent. ♦♦

LIMASSOL
YISHAISARID
TRADUCCIÓ DE
ROSER LLUÇ
CLUB EDITOR
188 PÀG. / 17,50 €

ELS CLÀSSICS

Matèria que s'acaba

JORDI NOPCA

El primer dels sis llibres de l'única obra de Lucreci, *De la natura*, comença amb una invocació a Venus. La ferida d'amor que la deessa escampa aconseguix vèncer la violència marciana (derivada del déu Mart) i fer possible el miracle de la vida: "Sense tu no sorgeix res a les divines ribes de la llum, ni res no es fa tampoc d'alegre ni delitós". Després de la captivadora endreça inicial, el poeta explica l'assumpte dels més de 7.400 hexàmetres que escriuria durant la primera meitat del segle I aC. "Començaré a parlar-te de la primera essència del cel i dels déus, a exposar-te els elements de les coses, d'on la natura pren tot el que crea i acreix i nodreix, o en què la mateixa natura destruïda es resol. Aquests elements, solem anomenar-los matèria i cossos engendradors, en explicar la doctrina, i sements de les coses designant-los també amb el nom dels cossos primers, perquè són els primers dels quals totes les coses sorgeixen". Lucreci lloa Epicur, explora Empèdocles i Anaxàgoras, refuta Heràclit –li sembla "extrem deliri"–, afirma que "el foc ho és tot", es pregunta per l'origen dels cucs en els cadàvers i admet la mortalitat no només del cos, sinó també de l'ànima. Acceptar l'eternitat del temps de la mort és un indicatiu de saviesa. Per perpetuar la vida, podem picar a la porta de Venus i optar per la reproducció. ♦♦

DE LA NATURA
LUCRECI
TRADUCCIÓ DE
JOAQUIM
BALCELLS
F. BERNAT METGE
120 PÀG. / 9,95 €
(DIUMENGE,
AMBLARA)

L'APARADOR

J.N.

FICCIO

Honor
ELIF SHAFAK
Amsterdam/
Lumen

Amb *La bastarda d'Istanbul*, Elif Shafak –filla de pares turcs però criada a Estrasburg– va aconseguir una gran repercussió. La trentena de llengües a les quals va ser traduïda l'han obligat a meditar el seu pròxim pas. Traduïda al català per Aïda Cunill i Núria Ventosa, *Honor* explica la història d'Esma i la de la seva mare, separada de la germana bessona quan era molt petita. Els escenaris de la novel·la són Londres, Istanbul i les terres kurdes.

Jesús i les dones
ISABEL DE VILLENA
Barcino

NO-FICCIO

Isabel de Villena (1430–1490), abadessa del convent de la Trinitat de València, explica la vida de Jesús posant èmfasi en el paper que les dones hi van tenir. La Verge Maria i Magdalena protagonitzen les dues primeres parts de la *Vita Christi*, antologada i adaptada al català modern per Marta Pessarrodona: "I quan l'amorosa Magdalena veié els peus del Senyor així banyats de les seves abundoses llàgrimes, els besà amb infinit amor".

L'arca de Babel
MÀRIUS SERRA
Estrella polar

INFANTIL

La primera novel·la de Màrius Serra adreçada a un públic infantil narra l'aventura d'un noi i una noia, l'Alfred i l'Elisabet, pertanyents a una tribu que no té un domini del llenguatge i se serveix d'una pila de coses per comunicar-se. Els dos petits comencen una travessia per set mars i en cada un van descobrint, en forma de lletres i alfabet, diverses paraules d'origens diferents que els van donant cada cop més eines per poder-se explicar.